

πιστηρίων αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ βιβλία ἐξετυποῦντο διὰ πιστηρίων χειρακινήτων, καὶ μέγας ἦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀσχολουμένων εἰς ταύτην τὴν βιομηχανίαν· ἀλλ' ὁ ἀτμός κατέστρεψεν αὐτήν. Ποῖον ὁμως ὑπῆρξε τὸ ἀληθὲς ἀποτέλεσμα τῆς νέας ἐρευνήσεως; Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀσχολουμένων εἰς βιβλίσκους ἐν γένει τοὺς κλάδους τῆς τυπογραφίας ὑπερεδιπλασιάσθη· ὁ δὲ λόγος εἶναι ἀπλούστατος. Ἐπεὶ δὲ ὁ ἀτμός συντέλεσεν εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν βιβλίων, ἦτο πολλὰ φυσικὸν ν' αὐξήτῃ ἡ καταναλώσις αὐτῶν, καὶ ἐπομένως καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μηχανουργῶν, τῶν συντακτῶν, τῶν στοιχειοθετῶν, τῶν βιβλιοδετῶν, τῶν διανομέων, τῶν ἀνταποκριτῶν, καὶ πολλῶν ἄλλων.

« Τὰ ἀτμοκίνητα πιστήρια, προσθέτει ἡ αὐτὴ ἐφημερίς, φέρουσιν εἰς πέρας ἐντὸς πέντε ὥρῶν σύγγραμμα, εἰς τὴν τύπωσιν τοῦ ὁποῖου ἠτχοῦντο ἄλλοτε 200 στοιχειοθετὰ καὶ πισταί. Ἄντι τοῦ ἀτμοῦ ἐφημερίς ὡς ἡ ἡμετέρα ἤθελε πωλεῖσθαι 40 λεπτὰ τὸ φύλλον, καὶ ἐντὶ πενήκοντα χιλιάδων ἀντιτύπων τὰ ὅποια ἔχομεν σήμερον καθ' ἡμέραν, ἠθέλομεν μόλις ἔχει πέντε χιλιάδας. Σήμερον μεταχειρίζομεθα διακοσίους ἀνθρώπους διὰ τὴν ἐφημερίδα ταύτην, ἐν ᾧ τότε ἠθέλομεν μεταχειρίζεσθαι μόλις εἴκοσιν, οἵτινες οὐκ ἠθέλον μισθοδοτεῖσθαι ἐπίσης ἀδρῶς. Εἰς ταῦτα εἰς προστεθῇ καὶ ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν προμηθεύομεν εἰς τοὺς στοιχειοθετὰς, τοὺς χαρτοποιούς, καὶ αἰλους, εἰς οὐδέν· θέλει μείνει ἡ ἐλάχιστη ἀμφιβολία ὅτι δὲν ἡλαττώθη ἀλλ' ἠυξήθη ἀπὸ ἐναντίας ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ τῆς τυπογραφίας μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τῶν ἀτμοκινήτων πιστηρίων. Τὰ στοιχεῖα τὰ ὅποια διήρχουν ἄλλοτε ἐξ ἑπτῶν, σήμερον κατατρίβονται ἐντὸς ἐξ ἑβδομάδων, καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ καταναλίσκομεν χάρτην ὅσον ἐδαπανῶμεν πρὶν ἐν τῷ διαστήματι ἐνὸς μηνός! »

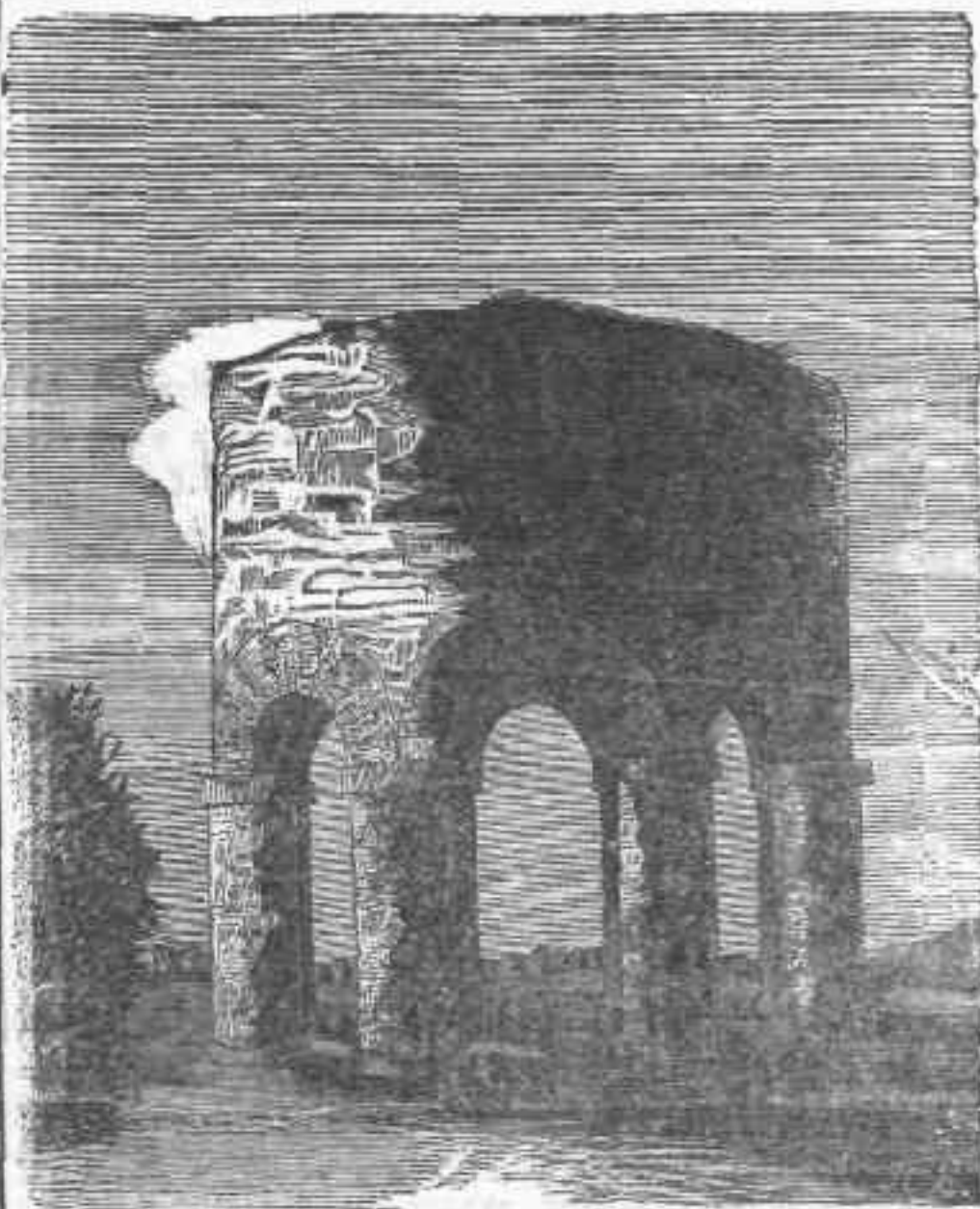
Πῶς σὲ φαίνεται, φίλε, ὁ συλλογισμὸς οὗτος; Καὶ τί λέγεις διὰ τὴν διπλωτήριον μηχανήν; Καὶ ἀμφισβῶ μὲν ἂν ποτε διαβῇ αὕτη τὰ κατώρλια τῶν Ἑλληνικῶν τυπογραφικῶν καταστημάτων· φρονῶ ὅμως ὅτι δὲν θέλουσι κακίσει τὴν *Πανδώραν* εἰ ἀναγνωσται τῆς, ἐὰν μάθωσι δι' αὐτῆς ὅτι ὁ ἀτμός κατήντητε καὶ νοήμων, χάρις εἰς τὴν εὐεργέτιδα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐπιμονὴν ἀνδρῶν καταγινουμένων εἰς ἔργα θετικά, καὶ ὄχι εἰς λογομαχίας αἵτινες κατέστρεψαν ἀλλὰ δὲν ἀνήγειράν ποτε τὰ ἔθνη.

N.

ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΙΚΟΝ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῃ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑ (1)

Τὴν εἰκονογραφίαν ταύτην μετὰ τῆς ἀκριβοῦς πε-

ριγραφῆς τοῦ παριστανομένου οἰκοδομήματος ἐπεμψε πρὸ τινος καιροῦ ὁ Κ. Οὐέββος ἐξ Ἀμερικῆς (Webb) πρὸς τὴν ἐν Κοπενάγῃ Β. Ἑταιρίαν τῶν ἀρχαιολόγων τῆς Ἀρκτου. Ἐκ τῆς περιγραφῆς δὲ ταύτης ἐξάγεται ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ὑπάρχει ἐν τῇ πόλει Νεολιμενείῳ (Newport) τῆς νήσου Ῥοδό-Ἰσλανδίας (Rhod Island), ὅπου εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν *Λίθικος μύλος*· καθότι μετὰ τὴν εἰς τὴν νήσον ταύτην ἐποίκησιν τῶν εὐρωπαίων, ἦτις συνέβη κατὰ τὸ 1636 ἔτος, μετεποιήθη, φαίνεται, εἰς ἀνεμόμυλον καὶ ὡς τοιοῦτος ἀναφέρεται εἰς τὴν διαθήκην τοῦ κατὰ τὸ 1678 ἀποβιώσαντος Βενεδίκτου Ἀρνόλδου διοικητοῦ τῆς νήσου ἐκείνης. Ἀκολούθως ἐχρησίμευσεν καὶ ὡς ἀποθήκη, ἀλλ' οὐδεμία παράδοσις σώζεται περὶ τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ. Κρίνοντας ὁμως ἐκ

τῶν λοιπῶν κατὰ τὴν νήσον ἐνυπαρχουσῶν καὶ πάντῃ διαφόρου κατασκευῆς οἰκοδομῶν, καὶ ἐτι μᾶλλον ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος οἰκοδομήματος, ἦτις εἶναι ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ λεγομένου *Ῥωμαίου* (romane) ἢ προγοτθικοῦ, (antégothique) πειθόμεθα ὅτι εἶναι Σκανδαναικὴ οἰκοδομή. Ἀλλὰ πρὸς ποίαν ἄρα χρῆσιν κατασκευάσθη; Βεβαίως δὲν ἐχρησίμευσεν κατ' ἀρχάς ὡς ἀνεμόμυλος, οὐδ' ὡς ἀποθήκη, διότι τὸ σχέδον καὶ ἡ κατασκευὴ αὐτοῦ οὐδόλως ἀρμόζουσιν εἰς τοιοῦτου εἶδους οἰκοδομὰς· ἡ λαμπρὰ αὐτοῦ κατασκευὴ καὶ τὸ εἶδος τοῦ κτιρίου τὸ ὁποῖον σύγκειται ἐξ ἀκατεργάστων κοκκωδῶν λίθων ἀποδεικνύουσι τρανώτατα ὅτι ἦτο δημόσιόν τι κατάστημα. Ὅθεν ὁ μὲν Κ. Οὐέββος φρονεῖ ὅτι ἦτον οἰκιστῆς, ὁ δὲ Κ. Ῥάφνος (Rafn) θερησκευτικόν τι ἢ ἄλλου τοιοῦτου εἶδους κατάστημα, δ' αἰολογῶν τὴν εἰκατίαν

(1) Ὅρα περὶ τῆς κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς περὶ τῶν Σκανδιναυῶν, διατριβὴν ὑπὸ Ἰ. Δο-Κιγλά, ἐν τῇ ἀποθήκῃ τῶν Μελβούρνης καὶ Τερνῶν γνώσεων, ἔτος 1848 σελ. 15-17.